

Kjære veteraner, veteranfamilier og øvrige

I dag markerer vi at Norge ble frigjort etter 5 år med okkupasjon, fra 1940 til 1945. Vi hedrer alle de som ofret så mye for at det norske folket skulle oppleve friheten igjen og vi hedrer alle norske soldater som har bidratt i operasjoner i utlandet.

8. mai er også Norges nasjonale veterandag.

Frigjøringen i 1945 kom ikke av norsk innsats alene, den var et resultat av de alliertes samlede innsats i hele Europa. Viljen til å bidra for fellesskapet på tvers av landegrenser er sterk i Norge også i dag.

I dag feirer vi altså friheten, vi hedrer alle de som bidro under krigen og alle de som har bidratt i tiden etterpå.

8. mai er ikke en dag spesielt for de militære, selv om den militære innsatsen står sentralt. Under krigen var mange av de som bidro mest sivile. De som opplevde tapene var sivile og ikke minst ble de fleste soldatene mobilisert rett fra sitt sivile virke.

Det er også viktig å minne om den store andelen kvinner som bidro under okkupasjonstiden, ofte med svært stor personlig risiko. Den gangen var det ikke mange kvinner i Forsvaret, men når krigen ble et faktum var det de beste som sto frem - mann eller kvinne.

Mange mennesker har blitt hedret for sin innsats under den 2. verdens krig. Samtidig vet vi at det fortsatt er mange som ikke har fått den anerkjennelsen de fortjener, både for militær og sivil innsats. Det gjøres et betydelig arbeid over hele landet for å gi denne anerkjennelsen og Heimevernet har fått rollen som Forsvarets representant. Vi vet også at det finnes en del mennesker som har gjort betydelig innsats, men som ikke ønsker oppmerksomhet omkring dette. Det skal vi respektere, men innsatsen de har utført skal ikke glemmes.

Dagen i dag er også veterandagen. Men hva er egentlig en veteran? Veteraner er personell som på vegne av den norske stat har deltatt i en militær operasjon hjemme og utenlands.

Operasjonene kan ha vært under norsk, alliert eller FN kommando. Veteraner er altså mennesker som har valgt å gjøre en spesiell innsats for fellesskapet, ofte med stor risiko for seg selv. Våre veteraner representerer de verdiene som vi sloss for under den andre verdenskrig og de verdier vi ønsker å ivareta i et moderne demokratisk samfunn.

Å slå vern om samfunnets verdier, stå opp mot det som truer et demokratisk samfunn - dette ansvaret tar soldaten på vegne av oss andre.

Det er viktig å anerkjenne denne innsatsen!

Det er nå 75 år siden frigjøringen av Norge og tidsvitnene har blitt færre. Når veteranene fra denne tiden er borte så er det vi som skal videreføre historien og minne om ordspråket «Aldri mer 9. april».

Godt over 100 000 nordmenn har tjenestegjort i over 40 land over hele verden etter 2. verdenskrig. Truslene har endret seg, oppgavene har vært forskjellige, men felles for alle veteranene er viljen til å bidra for utvikling av fred og sikkerhet for mennesker over hele verden.

Det å tjenestegjøre i utenlandsoperasjoner er noe spesielt, det kan være vanskelig å forklare for omverdenen. Ekstreme fysiske og psykiske påkjenninger, stor usikkerhet, rutiner og kjedsommelighet, tette kameratslige bånd. I utenlands operasjoner opplever man alt, og situasjonen kan skifte på sekunder. Noen har mistet sine beste venner, noen har sett og opplevd de mest grufulle handlinger mennesker kan utføre.

De mennesker som har valgt å bidra har tatt et valg som er langt større enn seg selv. Det er mennesker som tar slike valg som bidro til frigjøringen av Norge 8. mai 1945 og det er slike folk som har bidratt til frihet for mennesker i en rekke land etter 1945.

De fleste veteraner er nå sivile og uten en fast tilknytning til sine tidligere avdelinger. Det går veldig bra med de aller fleste veteraner, men alle bringer med seg erfaringer og minner som for de fleste er en ressurs.

For noen går det ikke like bra.

Uansett om det er en fysisk eller psykisk skade de har fått så er samfunnets anerkjennelse av innsatsen grunnlaget for å finne veien tilbake. I mange tilfeller handler dette om å ta ansvar og samordne ressurser på kommunalt nivå. Derfor er det gledelig at stadig flere kommuner har tatt oppfordringen fra Forsvaret om å utvikle egne veteranplaner.

Dette er jeg sikker på at Gjesdal kommune også har fokus på.

Familien er veteranens viktigste støttespiller, men også de som betaler prisen for den innsatsen veteranen har lagt ned. Derfor er det så viktig at vi møter veteranfamiliene med interesse, forståelse og anerkjennelse. 8. mai er en dag hvor vi også hedrer veteranfamiliene. Uten familien vil enhver soldat ha så langt mindre å kjempe for.

Avslutningsvis vil jeg takke for at nettopp **du** tok deg tid til å feire friheten og anerkjenne våre veteraner og deres familier her i dag. Mange har ofret mye, noen har ofret alt.

Nå vil ordfører Frode Fjeldsbø og jeg legge ned en krans for å hedre de som mistet livet i kampene for å forsvare dette distriktet under invasjonen i april dagene i 1940, men dette er også en honnør og takk for innsatsen som er utført av våre øvrige veteraner.